

22

LETO XXXIII

4. ADVENTNA
NEDELJA

22. december 2019

VOŠČILO

'Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Mesija Gospod' so oznanjali in se veselili angeli, veselili so se tudi pastirji.

Prav tako bi se morali veseliti tudi mi, kajti prej je bila tema, zdaj je luč, prej je bila noč, zdaj je dan, prej ni bilo upanja, zdaj imamo upanje. Prišel je čas luči, veselja in upanja, napolnimo se s temi milostmi.

Želimo vsem župljanom
BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE,
naj Dete Jezus vstopi in živi v naših srcih
in jih napolni z upanjem, lučjo in veseljem
in naj razliva svoj blagoslov na vse nas
tudi v prihajajočem letu 2020!

ZANIMIVOSTI IZ ZGODOVINE NAŠE CERKVE (2)

PRVE JASLICE NA SLOVENSKEM

Znano je, da so v jezuitskem Ljubljanskem kolegiju bile postavljene prve jaslice v Sloveniji, ne ve pa se povsem točnega datuma postavitve prvih jaslic pri nas.

V Letopisu kolegija Družbe Jezusove so božični prazniki prvič omenjeni v zapisih za leto 1599, ko lahko preberemo: 'Dečki so o božičnih praznikih proslavili Dete Kristusa z latinskimi, slovenskimi (originalno: slovanskimi) in nemškimi napevi in pesmimi in s tem našim šolam pridobili kar največji ugled, število dijakov je naraščalo iz dneva v dan.'. Naslednja zapisa sta iz leta 1607: 'O božičnih praznikih so angeli po običaju proslavljali Dete Kristusa v slovenskem in nemškem jeziku z recitacijami in petjem.' in iz leta 1608: 'O božičnih praznikih je bilo kot doslej veliko obiska. Tudi na praznik imena Jezusa Odrešenika je prišlo kot navadno veliko ljudi, da bi prejeli odpustke... Vsem je čudovito ugajala pesem hvalnica, s katero so otročiči to leto slavili Božje Dete.' Beseda 'jaslice' pa je v Letopisu prvič omenjena v zapisih za leto 1620, vendar posredno: 'Na božični dan so v cerkvi uprizorili dialog, v katerega so poleg angelskega pozdrava in zibanja jaslic vključili še pastirje. Navzočih je bilo mnogo ljudi, a so bili zelo nemirni.'

Zgovoren je tudi zapis v Letopisu za leto 1628, ko je omenjena smrt patra pomočnika Uriela Graua, krasilca Jezusovih jaslic: 'Od 23 tovarišev, ki sta jih v tem letu vzdrževala kolegij in rezidenca, smo izgubili dva oskrbovalca domačih del. Prvi je sklenil svoje življenje Uriel Grau, formirani brat pomočnik (sicer bolničar), star 55 let, od katerih jih je 36 preživel v Družbi. Bil je poln izredne ljubezni do bolnikov in izredno sposoben za njih strežbo. Nič manjša ni bila njegova ljubezen do Jezusovih jaslic, ki jih je vsako leto z veliko vnemo krasil v naši cerkvi, in ko je bil že blizu smrti, si je želel samo, da bi lahko vsaj še enkrat na ta način počastil Dete Jezusa.' Brat bolničar Uriel Grau je v Letopisu prvič omenjen v letu 1607, ko naj bi bil skupaj z nekaterimi patri poslan v Celovec, a se je po dveh mesecih vrnil nazaj v kolegij. Naslednja omemba patra Uriela Graua je v letu 1611, ko 'so ga predstojniki poslali v Celovec' in v letu 1614, ko se je iz Celovca vrnil v kolegij in 'sicer ne v isto službo, ampak kot brat pomočnik, ki so ga sem poklicali iz Celovca, da bi zdravil naše.' in zadnja omemba patra Uriela Graua v letu 1628, ko je umrl. Lahko bi torej sklepali, da so jaslice od leta 1614 do 1628, ko je Uriel Grau bival v ljubljanskem kolegiju, tu jaslice na nek način bile, saj je v letu njegove smrti 1628 zanj zapisano, da je 'krasil jaslice', ne vemo pa, kakšne so te jaslice v resnici bile.

Dejanska postavitve jaslic na Slovenskem pa je prvič omenjena v letu 1644, ko lahko v Letopisu preberemo: 'Z darovi pobožnih smo v tem letu izdelali jaslice, da bi jih ljudje obiskovali o božičnih praznikih; osebe, ki so na različne načine predstavljale božične skrivnosti, so bile

upodobljene v velikosti dveh komolcev (približno 1 metra). Odlične gospe so zbrale svoje denarne prispevke, zasnoval in izdelal pa jih je Kilian Hampel, poln nežnega čustva do božičnih skrivnosti. Kakor je ustvaril prekrasne jaslice v hiši profesov na Dunaju, tako jih je napravil tudi tukaj.' Brat Hilian Kampel je bil krojač v kolegiju. V Letopisu je omenjen štirikrat in sicer v letu 1610 kot krojač, novinec, v letu 1611, ko je v kolegiju opravil zaobljube. Kdaj je odšel na Dunaj ni zapisano, je pa v letu 1643 'bil poklican iz Dunaja iz hiše profesov, da bi bil predstojnik krojačnice' v kolegiju. Naslednji in zadnji zapis v Letopisu o Kilianu Hamplu pa je iz leta 1644, ko je Kilian Hampel jaslice tudi dejansko postavil oz. zasnoval in izdelal - enake, kot je to prej delal v hiši profesov na Dunaju. Povzetek: J. Kolar

IZ PISMA UMETNIKOM (JANEZ PAVEL II, 1999)

Pri širjenju oznanila, ki ji ga je zaupal Kristus, Cerkev potrebuje umetnost. Umetnost mora svet duha, nevidnega, Boga napraviti zaznaven in kolikor mogoče privlačen. Zato mora prevesti v sporočilne izraze tisto, kar je samo po sebi neizrekljivo. Umetnost ima enkratno zmožnost, da ta ali oni vidik oznanila prelije v barve, oblike in zvoke, ki hranijo intuicijo tistih, ki gledajo ali poslušajo.

Cerkev potrebuje tiste, ki znajo to dosegati na literarnem in likovnem področju z izrabljanjem neskončnih možnosti podob in njihove simbolne moči. Kristus sam je pri svojem oznanjevanju uporabljal veliko podob, v polnem skladju s tem, da je z učlovečenjem hotel postati ikona nevidnega Boga. Cerkev potrebuje tudi glasbenike. Koliko sakralnih del so v tem stoletju skomponirali ljudje, ki so bili globoko prežeti s čutom za skrivnost! Vero neštetih vernikov so hranile melodije, ki so privrele iz src drugih vernikov in so jih uvedle v bogoslužje ali pa so jih uporabljali kot pripomoček za veličastne obrede. V glasbi občutiš vero kot prekipevajoče veselje, ljubezen in zaupno pričakovanje odrešilnega Božjega posega. Cerkev potrebuje arhitekto, ker potrebuje prostore, kjer bi se kristjani zbirali in obhajali odrešenjske skrivnosti... Neredko so arhitekti zgradili cerkve, ki so hkrati kraji molitve in prave umetnine.

S tem pismom se obračam na vas, umetniki z vsega sveta, da bi vam potrdil svoje spoštovanje in pomagal utrditi konstruktivnejše sodelovanje med umetnostjo in Cerkvijo. Vabim vas, umetniki, da znova odkrijete globino duhovne in verske razsežnosti, ki je bila v vseh časih značilna za umetnost v njenih najplemenitejših oblikah... Obračam se posebno na vas, krščanski umetniki: želim spomniti vsakega izmed vas, da tesno zaveznitvo, ki je vedno obstajalo med evangelijem in umetnostjo in ki presega funkcionalne ozire, pomeni, da ste povabljeni, da porabljate svojo ustvarjalno intuicijo, da prodrete v srčiko skrivnosti učlovečenega Boga in hkrati v skrivnost človeka... Vaša naloga, možje in žene, ki ste posvetili svoje življenje umetnosti, pa je, da z vsem bogastvom svoje genialnosti poveste, da je v Kristusu svet odrešen... Človeštvo v vsakem času, tudi danes, pričakuje, da bodo umetniška dela osvetlila njegovo pot in njegovo uso-

Zbral: D. Miklavčič

ŽUPNIJA LJUBLJANA - SVETI JAKOB, Gornji trg 18, 1000 Ljubljana. **Župnik:** p. Albert Bačar, tel. 041 848 117, e-naslov: albert.bacar@vrn.si | V ponedeljek in torek nas dobite v pisarni od 8^h do 9^h in od 13^h do 14^h, ob petkih od 13^h do 14^h. Vsak dan pa po maši.

Spletna stran: <http://zupnija-lj-sv-jakob.rkc.si/>
e-pošta: zu.jakob@t-2.si TRR: SI56 0205 1025 4641 775, NLB

SVETE MAŠE

nedelje in prazniki
ob 8^h, 9³⁰ in 17^h

delavniki ob 7^h in
18³⁰ **sobote** ob 18³⁰;
prazniki, ko je delovni
dan: 9³⁰ in 18³⁰.

NAPOVEDNIK

- **NEDELJA, 22. DECEMBRA: 4. adventna** – goduje sv. Frančiška, redovna ustanoviteljica. Pri sv. maši ob 17. uri vabljeni na 4. adventni večer. Med sv. mašo bodo igrali učenci glasbene akademije v Ljubljani pod vodstvom Daliborja Miklavčiča. Po sv. maši si bomo lahko ogledali film z naslovom *Vojna soba*, osrednja tema filma pa je moč molitve v odnosu.
- **TOREK, 24. DECEMBRA:** godujeta sv. Adam in Eva, prastarša, **1. sveti večer**
- **SREDA, 25. DECEMBRA: Božič – gospodovo rojstvo** – Svete maše bodo po nedeljskem razporedu. Dela prost dan.
- **ČETRTEK, 26. DECEMBRA:** goduje sv. Štefan, dijakon – Dan samostojnosti in enotnosti, dela prost dan. Sveti maši bosta ob 9.30 in ob 18.30 uri.
- **PETEK, 27. DECEMBRA:** godujeta sv. Janez, apostol, evangelist in sv. Teofan, škof – Začetek Božične osmine. Pri večerni sveti maši in po njej poje Zbor Tineta Rožanca.
- **SOBOTA, 28. DECEMBRA:** godujejo Nedolžni otroci ter sv. Anton, puščavnik
- **NEDELJA, 29. DECEMBRA: Sveta družina**, godujeta sv. Tomaž Becket, škof in sv. David, kralj. Po popoldanski sv. maši bo glasba in meditacija z naslovom *Marijine podobe*.
- **TOREK, 31. DECEMBRA:** godujeta sv. Silvester I, papež ter sv. Melanija, opatinja – **2. sveti večer**. Vabljeni k zahvalni sv. maši ob 18.30 in tudi ob 23. uri, že ob 22. uri pa se začne češčenje pred najsvetejšim.
- **SREDA, 1. JANUARJA:** Marija, Božja Mati, Novo leto. Dela prost dan. Sveti maši bosta ob 9.30 in ob 17. uri.
- **PETEK, 3. JANUARJA:** Presveto Jezusovo ime – Ob 17. uri bo srečanje katehumenov v župnišču sv. Jakoba v pisarni p. Silva Šinkovca. Če bi se katehumentu še kdo želel pridružiti, je dobrodošel.
- **NEDELJA, 5. JANUARJA:** 2. po božiču – **3. sveti večer**

ADORACIJA ob **ponedeljkih** po večerni sveti maši
ob **sredah** od 18^h naprej

VEROUK ob ponedeljkih ob 16^h, 16⁴⁵ in 17³⁰

SPOVEDOVANJE ob ponedeljkih od 17^h do 18¹⁵ in nedelje med mašami

DUHOVNO BRANJE ob **torkih** ob 17^h

BIBLIČNA SKUPINA prvi torek v mesecu ob 17^h

